

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הֵבִיאוּ כַפָּרָה עָלַי שְׁמַעְטֵתִי אֶת הַיְרֵחַ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינגוס פרידמן)

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם מְדַבְּרֵי חו"ל, שֶׁתְּכַלִּית מִצְוֹת תְּקִיעַת שׁוֹפָר הִיא לְהַמְתִּיק אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים, כְּפִי שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא (ראש השנה טו'): "אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: לְמָה תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר שֶׁל אֵיל? אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: תִּקְעוּ לְפָנַי בְּשׁוֹפָר שֶׁל אֵיל, כְּדֵי שְׁאֲזַכֵּר לָכֶם עֲקִידַת יִצְחָק בֶּן אֲבְרָהָם, וּמַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילוּ עֲקִידַתְּם עֲצַמְכֶם לְפָנָי".
וְעוֹד לְמַדְּנֵנוּ בְּמַדְרָשׁ, כִּי תְּכַלִּית מִצְוֹת תְּקִיעַת הַשׁוֹפָר הִיא לְהַמְתִּיק אֶת מִידַת הַדִּין, וְלְהוֹפְכָהּ לְחֶסֶד (=לְהַפּוֹךְ גִּזְרֵי רָעוֹת לְרָעוֹת לְגִזְרֵי טוֹבוֹת), כְּמוֹבָא בְּמַדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כ"ט, ג'): "יְהוּדָה בְּרַבִּי נַחֲמָן פְּתַח: 'עֲלָה אֱלֹהִים בְּתַרוּעָה, ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר' (תְּהִלִּים מו'). בְּשַׁעַה שֶׁהַקַּב"ה יוֹשֵׁב וְעוֹלָה עַל כֶּסֶף הַדִּין, בְּדִין הוּא עוֹלָה (כְּדֵי לְשׁוֹפְטֵנוּ בְּמִידַת הַדִּין)... (שְׁהַרִי כְּתוּב): 'עֲלָה אֱלֹקִים בְּתַרוּעָה' (אֱלֹקִים הוּא מִידַת הַדִּין). וּבְשַׁעַה שִׁישְׂרָאֵל נוֹטְלִין אֶת שׁוֹפְרֵיהֶן וְתוֹקְעִים לְפָנַי הַקַּב"ה, עוֹמֵד הוּא מְכַסֵּא הַדִּין וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶף הַרַחֲמִים, דְּכַתִּיב: 'ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר' (ה' הוּא מִידַת הַרַחֲמִים).

וְהוֹסִיפוּ שֵׁם חו"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה כ"ט, ד'): "אָמַר ר' יֵאֲשִׁיָּהּ: כְּתִיב 'אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תַרְוַעָה'. וְכִי אֵין אֹמוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים לְהַרְיֵעַ?... אֵלֶּא שְׁהֵן (=יִשְׂרָאֵל) מְכִירִין לְפִתּוֹת אֶת בּוֹרְאָן בְּתַרוּעָה, וְהוּא עוֹמֵד מְכַסֵּא הַדִּין לְכֶסֶף (הַרַחֲמִים, וּמַתְמַלָּא עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וְהוֹפֵךְ לָהֶם מִידַת הַדִּין לְמִידַת (הַרַחֲמִים). אֵימַתִּי? בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי (=בְּתַשְׁרִי)".
בְּעֵנִין זֶה מוֹבָא בְּ"עִירִין קְדִישִׁין", הַרְה"ק מְרוֹזִין (תַּנְיָנָא דָּף יד'), שֶׁשָּׂאֵל, מְדוּעַ שָׁנָה הַקַּב"ה אֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְכַל הַחֲגִים, וְקָבַע אוֹתוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. שְׁהַרִי לֹא מְצִינוּ כֶּךָ בְּשָׂאֵר הַמוֹעֲדִים, שֶׁקְּבִיעוֹתָם הִיא תָּמִיד בְּתוֹךְ הַחֹדֶשׁ. הַנָּה, פְּסַח וְסוּכּוֹת מְמַשׁ בְּאַמְצַע הַחֹדֶשׁ בְּ-ט"ו, וְאִילוּ חֵג שְׁבוּעוֹת בְּ-ו' בְּסִינּוֹן.

כְּדֵי לְהַבִּין כָּל זֹאת, נִקְדִּים לְהַבִּיא מְאֹמֵר חו"ל תְּמוּזָה בְּגִמְרָא (חולין ס'): "רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי רָמִי: כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א') 'וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים', (מִשְׁמַע מְכַאֵן שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַזֵּוּ שְׁוִים). וְכַתִּיב 'אֶת הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים, וְאֶת הַמְּאֹרֹת הַקְּטָנִין' (וּמְכַאֵן מִשְׁמַע שֶׁשְּׁנֵיהֶם לֹא הֵיוּ שְׁוִים). (וְאִיךָ זֶה יִתְכַּן?) (אֵלֶּא), אֲמָרָה יְרַח לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲפָשֶׁר לְשְׁנֵי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד? אָמַר לָהּ: לְכִי וּמַעֲטִי עֲצָמְךָ. אֲמָרָה לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹאִיל וְאֲמַרְתִּי לְפָנֶיךָ דְּבַר הַגּוֹן, אֲמַעֲט אֶת עֲצָמִי?... אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֵבִיאוּ כַפָּרָה עָלַי שְׁמַעְטֵתִי אֶת הַיְרֵחַ. וְהֵינּוּ, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיֵשׁ: (עַל) מָה נִשְׁתַּנָּה (קַרְבָּן) שְׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (בְּמִדְבָר כח') "לֵה" ("וְשַׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֻטָּאת לֵה")? (אֵלֶּא) אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁעִיר זֶה יֵהָא כַפָּרָה עַל שְׁמַעְטֵתִי אֶת הַיְרֵחַ".

וְהַתְּפִלָּאוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים עַל מְדַרְשׁ זֶה: וְכִי אֵיךְ שִׁיךְ לֹמֵר שֶׁהַקַּב"ה מַעֲט אֶת הַיְרֵחַ וְאַחַר-כֵּךְ אָמַר "הֵבִיאוּ כַפָּרָה עָלַי שְׁמַעְטֵתִי אֶת הַיְרֵחַ"? שְׁהַרִי, הַקַּב"ה אֵינוֹ בֶּן אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה טְעוֹת וְחוֹזֵר בּוֹ. שְׁכֵן, "הַצֹּרֵר תָּמִים פִּעְלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מְשֻׁפָּט אֵל אֲמוּנָה וְאֵין עוֹל צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא".

תְּחִלָּה, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שְׁמִבּוֹאֵר בַּחו"ל בְּעֵנִין שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, שְׁלוּלֵי רַחֲמֵינוּ וְחֶסְדֵינוּ שֶׁל הַקַּב"ה לֹא הָיָה שׁוּם תִּיקוּן וְכַפָּרָה לְנַפְשׁ הַחוֹטָאֵת אֲפִילוּ בְּתַשׁוּבָה! כְּמוֹבָא בִּירוּשְׁלַמִי (מְכוּת פ"ב): "שָׂאֵלוּ לְחַכְמָה: חוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמָרָה לָהֶם: חֻטָּאִים (=אֲנָשִׁים חוֹטָאִים) תְּרַדְּף רָעָה (=מְגִיפָה/מִיתָה). שָׂאֵלוּ לְנִבּוּאָה: חוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמָרָה לָהֶם: הַנֶּפֶשׁ הַחוֹטָאֵת הִיא תָּמוּת. שָׂאֵלוּ לְתוֹרָה: חוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמָרָה לָהֶם: יִבִּיא (קַרְבָּן) אֲשֶׁם וְיִתְכַפֵּר לוֹ. שָׂאֵלוּ לְהַקַּב"ה: חוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אָמַר לָהֶם: יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְיִתְכַפֵּר לוֹ. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (=זֶהוּ שְׁכַתוּב) 'טוֹב וְיִשָּׁר ה' עַל כֵּן יוֹרָה חֻטָּאִים בְּדַרְךְ'. (דְּהֵינּוּ), שְׁהוּא (יְתַבְּרֵךְ טוֹב וְיִשָּׁר, וְעַל-כֵּן) מוֹרָה לְחֻטָּאִים דְּרַךְ (כְּדֵי) שִׁיעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה".

מִבּוֹאֵר מְכַאֵן, כִּי מְצַד הַדִּין לֹא הָיָה רְאוּי שְׁלֹאֲדָם, קְרוּיָן מַחְמֵר, שְׁמֵרֵד בְּמַלְכֵי מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקַּב"ה, יֵהִיָּה תִיקוּן בְּתַשׁוּבָה. אֵלֶּא, שֶׁהַקַּב"ה, בְּרֹב רַחֲמֵינוּ וְחֶסְדֵינוּ, נָתַן לָנוּ אֲפָשְׁרוֹת לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר חֻטְּאֵנוּ - וְזֹאת, עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה. וְלָכֵן, רַק הַקַּב"ה בְּעֲצָמוֹ יָכוֹל לְמַחוּל עַל כְּבוֹדוֹ, וְלֹמֵר: "יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְיִתְכַפֵּר לוֹ".

לְפִי זֶה מְגַלָּה לָנוּ הַרְה"ק מְרוֹזִין זֵיע"א, כִּי מְטַעַם זֶה קָבַע הַקַּב"ה בְּכוּנָה תְּחִלָּה אֶת יוֹם הַדִּין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁהוּא רֹאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁהַרִי בְּיוֹם זֶה הוּא יְתַבְּרֵךְ אָמַר לְיִשְׂרָאֵל "הֵבִיאוּ כַפָּרָה עָלַי שְׁמַעְטֵתִי אֶת הַיְרֵחַ". וְכָל זֹאת, כִּיּוֹן

שהקב"ה, אב הרחמן, רוצה מאד בתיקון ישראל לקבלם בתשובה ולכפר להם על **עונותיהם**. ואולם, המקטרגים באים בטענה, שהרי (משלי כט, ד) "מלך במשפט יעמיד ארץ" (=דהינו שהמלך (=הקב"ה) חיב לעשות דין ומשפט צדק, ואל לו להפלות ולהטיב עם ישראל עמו)... לכן קבע הקב"ה את **יום הדין** בראש חדש, ביום שבו גם הוא יתברך צריך להביא פפירה על שמעט את הירח, כדי שיוכל להשיב למקטרגים: איך אתם רוצים למנוע פפירה מישראל על-ידי **תשובה**. הלא גם אני צריך פפירה על מיעוט הירח, ואם אין פפירה הרי גם לי לא תהיה פפירה. נמצא שיש בזה לימוד זכות עצום לישראל להביא פפירה ולעשות **תשובה**...

נפלא מה שמובא בספר "אהלי יעקב" להרה"ק רבי יעקב מהוסיאטין זצ"ל (בשם זקנו הרה"ק מרוזין זיע"א), על מה שאנו אומרים כל יום בתפילת השחר: "אלו ואלו נשרפין בבית הדשן: חטאת הצבור והיחיד" (ובחים נב). ואכן, אם נעין בהמשך המשנה נראה, שאמנם חטאת הצבור מפורשות שם, אך חטאת **היחיד** לא מפורשות... ומדוע? ובאר הרה"ק מרוזין זיע"א, ואמר, שמה שהזכיר רבנו הקדוש (מסדר המשנה) "חטאת היחיד", התכונן בכך על הקב"ה, הוא "**היחיד**" / **יחידו** של עולם, שבקש מאתנו להביא לו שעיר חטאת פפירה על שמעט את הירח, וזהו "חטאת היחיד". ועל-פן אנו אומרים בעשרת ימי התשובה ובראש השנה בתפילה את "שיר המעלות ממעמקים קראתיה ה'" (תהילים קל), ושם כתוב: "**אם עונות** תשמר יה אדני מי יעמד פי עמך הסליחה למען תנא". דהינו, "**אם עונות** תשמר יה" – רבנו של עולם, אם חלילה תעמוד בתוקף הדין בלי לסלות לנו **ביום הדין**, "אדני מי יעמד"? – אין שום בריה שיכולה לעמוד בעומק **הדין**. אולם, "פי עמך הסליחה", דהינו זכור לנו אבינו אב הרחמן, שגם אתה ה', צריך **סליחה** כביכול, על שמעטת את הירח. כפי שאמרת "שעיר זה יהא פפירה על שמעטתי את הירח", על-פן אנא סלח לנו **ביום הדין**, בראש השנה. ולכן, בכונה תחילה קבע הקב"ה את יום הדין לראש השנה, שהוא ראש חדש, כדי **לעודר** מליצה טובה זו לישראל. ו"תשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה" (וינתנה תוקף)

על התפילה שאנו אומרים בראש השנה ו"תשובה ותפילה וצדקה מעבירין את **רוע הגזירה**", שואל המקובל האלקי רבי יצחק לוריא, הלא הוא האריז"ל, מדוע אנו אומרים "מעבירין את רוע הגזירה", ולא אומרים "מבטלין את **רוע הגזירה**? והרי עדיף שתבטל **הגזירה** לגמרי?

אלא, מתרץ האר"י הקדוש, ואומר: הנה, כתוב במשנה (ברכות ה'), שרבי חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על חולה היה אומר: "זה חי וזה מת!". שאלו אותו, מנין הוא יודע. הוא ענה שאם תפילתו היתה שגורה בפיו (דהינו היה לו קל להתפלל), אז הוא יודע שהוא מקובל (דהינו שהחולה יחיה). אבל אם חס ושלום לא – אז הוא יודע שנגזרה גזירה מלפני ה', ואותו אדם עתיד למות... לכאורה אומר האריז"ל, לשם מה הוסיף ר' חנינא את המלים "וזה מת"? הרי או שהוא חי או שהוא מת... זה לא יכול להיות זה חי וזה מת... אם כן, למי הפונה "וזה מת"? אלא, שוב מתרץ האר"י הקדוש וצוק"ל, ואומר, שגזירה של הקב"ה **אין לבטל**, שהרי נאמר: (ישעיה מ' ח): "ודבר אלהינו יקום לעולם". אולם, מיתוק הדין נעשה על-ידי העברת הגזירה מאדם צדיק לאדם רשע... לכן אמר ר' חנינא בן דוסא: "זה חי" – זה הצדיק, "וזה מת" – זה הרשע שיענש תחתיו. כמו שכתוב (משלי יא, ח): "צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו". וצריכים אנו לדעת כאשר אנו חוזרים בתשובה, מתפללים, ונותנים צדקה, אנחנו פשוט מעבירים את **רוע הגזירה** מעלינו... ולא מבטלים אותה...

יהי רצון שה' יתברך יעביר מעלינו כל **גזירות קשות ורעות**, ויתן אותן על שונאינו ועל כל מבקשי רעתנו, אמן. "אתה נותן יד לפושעים, וימינך פשוטה לקבל שבים" (מתוך תפילת הנעילה ליום כיפור)

בשנת תרפ"א (1921) בקר הצדיק רבי אברהם מרדכי מגור בפעם הראשונה בארץ ישראל. כשהגיע לתחומי ירושלים, הורה למלוויו שיקחו אותו לביתו של רבי אברהם יצחק הכהן קוק, שהוכתר לא מכבר כרב הראשי של ארץ ישראל. הרב קוק קבל את האורח המפורסם בלבביות רבה, ובמשך שעה ארוכה שוחחו שני ענקי הרוח על ענינים שונים, שנסרו (=העסיקו) באותו זמן את העולם היהודי. בין השאר, נתעורר ויכוח קל על ניחוס שגדולי התורה צריכים לנקוט כלפי הציונים החופשיים. האדמו"ר מגור שאל את מארחו, הרב קוק: היאך מגלה הרב חיבה יתרה לחלוצים, בוני הארץ, המזוללים במצח נחושה בכל מצות התורה? כלום אין בכך משום נתינת-יד לפושעים?

הרפין עצמו הרב קוק לעבר מארחו החשוב, ואמר: כתוב בתורתנו הקדושה (דברים יא, כב): "לאהבה את ה' אלהיכם... ולדבקה בו", ודרשו חז"ל על פסוק זה, שצריכים להדבק במידותיו של הקב"ה, כלומר: מה הוא חנון ורחום - אף אתה היה חנון ורחום! ואף מידה זו, שאני נוהג כלפי בוני הארץ, שזנחו לעת עתה את מורשת האבות, אינה אלא ממידותיו של הבורא יתברך, שפאמור, מצוה לדבוק בו (=במידותיו). ולא בכדי אנו משבחים את הקב"ה בתפילת היום הקדוש במלים: "אתה נותן יד לפושעים, וימינך פשוטה לקבל שבים"

שנה טובה, חתימה טובה ושבת שלום לכל בית ישראל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי הַיּוֹם" זֶה ראש השנה, שָׁבוּ הַקַּב"ה עוֹמֵד לְשֹׁפֹט אֶת הָעוֹלָם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

הרה"ק ר' חיים יוסף אבדק"ק פיסטין זצ"ל, כותב בספרו "תוספת חיים", שאדם הראשון פגם, בחטאו, באותיות **וה** משם הקב"ה (**י-ה-וה**), ועל-ידי כך נתפרדו ונשברו אותיות שם ה' (**יהוה**). וכן גם פגם אדם הראשון באותיות **ים** משם "**אלהים**", ועל-ידי כך גרם לשבר באותיות המלה **אלהים** (**אלה ים**).

נמצא, לפי זה, כי בחטא עץ הדעת פגם אדם הראשון באותיות "**היום**", (**וה** משם **י-ה-וה**, ואותיות **מי** משם **אלהים**). ולכן אנו מתפללים בתפילת שמונה עשרה: "כי לישועתך קוינו כל היום". דהינו, אנו מחכים ומקוים שיחזרו אותיות "**היום**" למקומן. (ויש לומר, שבעת חנוכת המשכן במדבר נתקנו(=תוקנו) אותיות "**היום**", ולכן אמר משה רבנו לישראל (ויקרא ט' ד): "כי היום ה' נראה אליכם" – כיון שנתקנו אותיות "**היום**").

על-פי האמור מבאר המקובל האלקי הרה"ק מסקאליע זצ"ל, מה ששנינו בגמרא (סנהדרין צח), שרבי יהושע בן לוי שאל את אליהו הנביא: אימתי משיח בא? אמר לו אליהו הנביא לרבי יהושע בן לוי: לך ושאל אותו. והיכן הוא יושב? – שאל אותו רבי יהושע בן לוי. ענה לו: על פתח העיר (=בשער העיר רומי).

הלך אצלו רבי יהושע בן לוי, ואמר לו: שלום עליך רבי ומורי, אימתי בא מר? והשיב לו המשיח: "**היום**". והנה, כאשר עבר היום, והמשיח לא הגיע, התלונן רבי יהושע בן לוי לפני אליהו הנביא, ואמר לו, שהמשיח שקר לו. והשיב לו אליהו, שהמשיח התכונן לומר לו שיבוא "**היום**", אם בקלו תשמעו" (תהילים צה, ז).

ויש לומר על-פי מה שבארנו, שמה שאמר המשיח לרבי יהושע בן לוי, שיבוא "**היום**", התכונן הוא לומר לו, שיבוא כאשר יתוקנו אותיות "**היום**", שבהם פגם כאמור אדם הראשון.

יומתק לפרש על-פי זה מה שאמר רבי יוחנן בגמרא (ברכות כא): "ולואי שיתפלל אדם כל היום כלו". שכן, צריך להבין, איך יתפלל האדם כל היום כלו? והלא יש מצות תלמוד תורה, ועוד מצות שצריך לקיימן. אם כן, איך ימצא האדם זמן להתפלל כל היום? אלא, לפי האמור יש לומר, שצריך האדם להתפלל לא רק על עצמו, אלא צריך הוא להתפלל שיתוקנו אותיות "**היום**", שנפגמו **בחטא** עץ הדעת.

וצריכים אנו להבין, מה המשמעות של פגם אותיות "**היום**"? הנה, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה **י-הוה** מרומז בראשי התיבות של הפסוק: "**ישמחו השמים ותגל הארץ**". ויש לומר, שכאשר הקב"ה מאיר את אורו הגדול כאן בעולם הזה, אזי מתרבה השמחה והגילה בשמים וגם בארץ, ועל-כן, שם **י-הוה** הוא "**ישמחו השמים ותגל הארץ**".

אך בזמן הגלות והסתר הפנים, כאן בארץ אין "**ותגל הארץ**" – כי אין גילה(=שמחה) בארץ בזמן גלות וחרבן. ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה (**י-הוה**) אותיות **וה**, שהן ראשי התיבות "**ותגל הארץ**". שכן, כל זמן שהשכינה בגלות, אין שמו של הקב"ה שלם, כי אין גילה ושמחה למטה בארץ.

ומעתה מבואר היטב מה שפגם אדם הראשון באותיות **וה** משם **י-הוה**. שהרי, כבר אמרנו, ש**בחטא** אדם הראשון נסתלקה השכינה מן הארץ, ובהסתלקות השכינה נפגמו האותיות **וה** (ראשי תיבות **ותגל הארץ**), כי בהסתלקות השכינה חסרות השמחה והגילה בארץ, מחמת גזירת המיתה ועל הפרנסה.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מה שכתב ה"חתם סופר" (פרשת בא), בשם "ילקוט ראובני", שפרעה מלך מצרים השיג רק את האותיות **מי** מהשם **אלהים**, ועל-כן אמר למשה: "**מי** ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל". דוקא "**מי**". אבל, את האותיות "**אלה**", מהשם **אלהים**, לא ידע.

ולכן אמר הקב"ה למשה (שם י, א): "למען שתי אתי אלה בקרב". דהינו, אפליא בו את מכותי, עד שישגי גם את האותיות "**אלה**" מהשם **אלהים**. וכפי דבריו הקדושים של ה"חתם סופר": "והדברים עומדים ברומו של עולם, בסוד **מ"י אל"ה** (אותיות **אלהים**)...כי, הנה, כשחס וחלילה השם יתברך בתכלית ההסתר, ומניח את העולם למקרי הזמן והטבע, אזי הוא בבחינת **מ"י**, לשון נסתר, (כמו שאנו אומרים) 'לא ידענו **מי** הוא'. וכשהוא (יתברך)

מתנהג בנסיים נפלאים, ומשנה את הטבע, כקריעת ים סוף וכדומה, אשר עין בעין נראה לעיני כל, כי ה' עומד ומשגיח עלינו, (הנה זה בבחינת "אלה")... וזהו פירוש צירוף אותיות **אלהים** - **מי אלה**. רצונו לומר, כי מצד אחד הוא בבחינת **מי** (שזה הסתר פנים). אך מצד שני, אם אנו בוחנים את דרכיו, (אנו רואים) כי כל סיבות הטבע (הן) בהשגחה נפלאה ממנו יתברך, (כשם ש) אנו מורים באצבע (ואומרים): **אלה** הם דרכי ה' ועלילותיו, יתברך שמו". מבואר מכאן, שפרעה לא השיג את הנהגת ה', שהיא למעלה מן הטבע, שעל-כך כלם צריכים להודות ולומר **"אלה הם דרכי ה' ועלילותיו"**, אלא השיג רק את הנהגת הטבע, בבחינת **"מי"**. ועל-כן שאל: **"מי ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל"**.

ומעתה, מבואר היטב הפגם של אדם הראשון באותיות **"מי"** משם **אלהים**. שכן, כל זמן שהשכינה הקדושה היתה למטה, בעולם הזה, היה אפשר להפיר ביתר קלות את **אור ה'**, גם בתוך הטבע. ולכן, כאשר נשאלה השאלה על הנהגת הטבע, **"מי"** מנהיג את העולם? היתה התשובה ברורה כשמש, שיד ה' עשתה זאת. אולם, לאחר **חטא** אדם הראשון, שגרש כאמור את השכינה מן הארץ, וגרם לפגם באותיות **"מי"** מהשם **אלהים**, הנה נעשה הסתר פנים גדול בתוך הנהגת הטבע, בבחינת **"מי ברא אלה?"** (ישעיה מ', כ), עד כדי כך שפרעה הרשע העז לשאול, **"מי ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל"**.

מכל זה למדנו, כי בחטא אדם הראשון נסתלקה השכינה מן הארץ, ועל-ידי כך נפגמו האותיות **וה'** - ראשי תיבות **"ותגל הארץ"**. שכן, חסרה השמחה בארץ, על גירוש השכינה. וכן נפגמו האותיות **"מי"** מהשם **אלהים**, הרומזים על **אור ה'** בתוך הנהגת הטבע, ועל-ידי כך אין **אורו** יתברך נפר בגלוי בתוך הנהגת הטבע. כיון שבאנו לידי כך, יתבאר היטב דברי הוזהר הקדוש, שאמר: **"ויהי היום"**, דא ראש השנה דקוב"ה קאים למידן עלמא" (= ויהי היום' זה ראש השנה, שבו הקב"ה עומד לשפוט את העולם). שהרי, האדם הראשון, וכל הנשמות שהיו פלולות בו, **חטאו** בראש השנה, באוכלם מעץ הדעת. ובארנו, כי בעקבות חטא זה נסתלקה השכינה מן הארץ, ונפגמו האותיות **"היום"**. על-כן, דוקא בראש השנה צריך לתקן ענין זה, וצריך למשוך את השכינה למטה לארץ, על-ידי קול השופר, המעורר את מעמד הר סיני, שאז ירדה השכינה לארץ, כפתוב: **"וירד ה' על הר סיני..."**.

ועתה, בא וראה דבר פלא. שהנה, במתן תורה כתוב (שמות יט', יט'): **"יקל שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה"** - שזהו קול חלק של תקיעה, שהולך וחזק, ואינו נפסק. ואילו אנו מוסיפים שני קולות נוספים בקול השופר - **"שברים ו' תרועה"** - שעל-כך מבואר בגמרא (ראש השנה לג), שהם בבחינת **"גנוחי גנח וילולי יליל"** (= גניחות ויללות), כאדם שנאנח וגונח ובוכה על צרותיו.

אך לפי האמור יש לומר, שבקולות אלו רמזו לנו חז"ל על התיקון של **חטא** אדם הראשון. שכן, **"שברים"** - אותיות שבר-**ים**, על שם השבירה באותיות **"מי"** מהשם **אלהים**. ואילו **"תרועה"** - אותיות תרע-**וה'**, על שם השבירה באותיות **"וה"** מהשם **י-ה וה'**. (תרועה הוא לשון שבירה, כמו שפתוב (תהלים ב', ט): **"תרעם (=תשברים) בשבט ברזל, ככלי יוצר תנפצם"**). וזהו שאמר הפתוב: **"אתם נצבים היום כלכם לפני ה'", בראש השנה, שנקרא "היום", אתם נצבים "כלכם לפני ה'" - כדי לתקן את הפגם של האותיות "היום"...**

(ועל כן אנו מתפללים בראש השנה בתפילת העמידה (בשחרית) **"ברוך אתה ה', מקדש ישראל ויום הזכרון"** אותיות **"היום"**, כדי לתקן אותיות אלו. (ר' משה יבנאל))

(ויש לומר, שעיקר התיקון של האותיות **"היום"** הוא על-ידי עסק התורה שבכתב והתורה שבעל-פה. ועל-כך רומזות אותיות **"היום"** - הנה, האות ה' רומזת לחמשה חומשי תורה שבכתב, ו' רומזת לעשרת הדברות, ו' רומזת לשישה סדרי משנה, ו-מ' רומזת לתורה, שנתנה לארבעים יום).

רבנו של עולם: **"אני אוהב אותך"**

מעשה בחבורת חסידים, שהיו מסובים בסעודת **"מלוה מלכה"**, במוצאי **"שבת טובה"**. בין זמר לזמר היו המסובים מסיחים בתפילותיהם של צדיקים וחסידים, המסוגלים לקרוע כל גזירה רעה, ולהשפיע שפע טוב על עם ישראל.

נענה אחד מזקני המסובים, ואמר: אף אני ראיתי בשנות חיי תפילות קורעות שחקים של צדיקים וישרים, אולם יותר מכל התרשמתי מן המעשה הבא, על נער יהודי, שנטרד (=סולק) מביתו, ולא זכה ללמוד אפילו את אותיות ה-א-ב', דבר שגרם לו לצער רב, כי לא ידע להתפלל אפילו תפילה קצרה אחת מתוך הסידור. לימים, התגלגל אותו הנער אצל בעל אחוזה אחד, ושם מצא את פרנסתו פרועה בהמות. וכיון שהיה מסתפק במועט ושמח בחלקו, עשה את עבודתו באהבה ובחידוה. עם זאת, היה לבו נחמץ כל פעם שבקש להתפלל תפילה כלשהי, ולא היה יכול. עד שפעם אחת גמר בנפשו להתפלל בכל יום תפילה מיוחדת, וכך היה אומר: רבנו של עולם! גלוי וידוע לפניך, שרועה בהמות אני. ואם היו לך, רבנו של עולם, עדרי בהמות, והיית מפקיד אותם בידי לשמירה - הרי לכל אחד אני שומר בשכר, אך לך רבנו של עולם הייתי שומר בחינם, כי אני אוהב אותך! יצאה בת קול משמים ואמרה: גדולה תפילתו זו של רועה הבהמות, יותר מכל שאר תפילות ישראל, וזהו תפילה זכה, שמגיעת עד כסא הכבוד. **שנה טובה, חתימה טובה ושבת שלום**